NOTĂ DE FUNDAMENTARE

1.Titlul proiectului de act normativ

Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea procedurii de autorizare a zborurilor cu aeronave civile şi de stat în spațiul aerian național, precum şi a condițiilor în care decolarea şi aterizarea aeronavelor civile se poate efectua şi pe alte terenuri sau suprafețe de apă decât aerodromurile certificate

2. Motivele emiterii actului normativ

1.Descrierea situației actuale

Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede la art. 11 alin. (1) și (2) că procedura de autorizare a zborurilor cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, respectiv, condițiile în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se poate efectua și pe alte terenuri decât aerodromurile certificate se stabilește prin Hotărâre a Guvernului.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1172/2003 a fost aprobată procedura de autorizare a zborurilor cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, care conține și condițiile în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se poate efectua și pe alte terenuri decât aerodromurile certificate.

Procedura de autorizare a zborurilor cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, aprobată prin HG nr. 1172/2003, conține însă elemente care pot fi considerate bariere în calea liberei circulații a persoanelor în spațiul comunitar, precum și discriminări în ceea ce privește tratamentul aplicat rezidenților comunitari, care constau în principal în faptul că aeronavele înmatriculate în România pot efectua zboruri în spațiul aerian național, în afara rutelor ATS publicate, pe baza unei planificări efectuate la Ministerul Apărării Naționale (cu o zi înainte de ziua zborului), în timp ce operatorii aeronavelor înmatriculate în orice alt stat membru al Uniunii Europene pot efectua același tip de zboruri numai în urma unei autorizații acordate de Autoritatea Aeronautică Civilă Română, pentru care trebuie depusă o cerere cu două zile înainte de data începerii activității de zbor.

De asemenea, HG nr. 1172/2003 prevede obligativitatea pentru operatorii aerieni străini care transportă bunuri periculoase sau tehnică militară în spațiul aerian național de a obține o autorizație din partea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și a Ministerului Apărării Naționale, în timp ce această obligație nu este prevăzută și pentru operatorii aerieni români.

Hotărârea Consiliului de Miniştri nr. 793/1974 privind aprobarea Regimului de zbor în spațiul aerian al Republicii Socialiste România, a fost abrogată parțial prin HG nr. 1172/2003. Prevederile articolelor neabrogate explicit sunt în prezent în cea mai mare parte acoperite de clauze ale Codului aerian civil și ale Legii nr. 257/2001 privind modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al României, republicată.

2. Schimbări preconizate

Pornind de la considerentele de la pct. 1 și având în vedere solicitările primite din partea unor asociații de operatori aerieni din România, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a elaborat un nou act normativ, HG nr. 1172/2003 urmând să fie abrogată.

La elaborarea noului act normativ s-au avut în vedere:

- aplicarea unui tratament nediscriminatoriu între operatorii aerieni comunitari în ceea ce privește procedura de autorizare a zborurilor în spațiul aerian national;
 - procedurile similare aplicate în alte state europene;
 - aspecte ce țin de securizarea spațiului aerian național.

Astfel, conform noii proceduri, orice zbor în spațiul aerian național în care sunt furnizate servicii de trafic aerian se consideră autorizat dacă pentru acesta a fost depus un plan de zbor la o unitate de trafic aerian autorizată. Depunerea planului de zbor se face în conformitate cu reglementările aeronautice aplicabile, conforme cu prevederile Anexei nr.2 la Convenția privind aviația civilă internațională. Excepție fac zborurile interne executate în întregime în spațiul aerian de clasă G (cunoscut și sub numele de spațiu aerian necontrolat) pentru care nu se solicită depunerea unui plan de zbor sau îndeplinirea altei formalități de către operatorul aeronavei, zborul considerându-se autorizat în condițiile în care aeronava este certificată iar pilotul deține un document de certificare conform reglementărilor în vigoare.

Menţionăm că Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii a optat pentru eliminarea, în cazul operatorilor români şi comunitari, a planificării sau autorizării (prevăzute în prezent în HG nr. 1172/2003), pentru zborurile interne efectuate în întregime în spaţiul aerian de clasă G, din următoarele considerente:

- astfel de documente nu sunt solicitate în prezent în nici un stat membru al Uniunii Europene;
- fiind vorba de zboruri în spațiul aerian necontrolat, controlul respectării eventualelor condiții din planificare sau autorizare este practic imposibil și, prin urmare, depunerea unor astfel de documente nu ar avea decât un rol birocrati;
- trebuie aplicat principiul simplificării formalităților pentru efectuarea zborurilor și menținere numai a acelora a căror respectare poate fi controlată și care au impact pozitiv asupra siguranței zborului.

Din punct de vedere al cerințelor de securizare a spațiului aerian național, menționăm că:

- operatorii aerieni pentru care s-a eliminat obligatia planificării sau autorizării zborurilor, provenind numai din România sau din alte state membre ale Uniunii Europene (marea majoritate membre NATO), nu pot fi considerați ca reprezentând un pericol pentru securitatea spațiului aerian național. De altfel, în nici un stat membru al Uniunii Europene nu se solicită depunerea unui plan de zbor pentru efectuarea zborurilor VFR interne, în zone de spațiu de clasă G;
- depunerea de către operatorii aerieni a oricărui document de planificare pentru zborurile VFR efectuate în întregime în spațiul aerian necontrolat nu poate reprezenta un element de securizare a spațiului aerian național atâta timp cât aceste zboruri nu pot fi efectiv controlate. Nici în SUA, care a impus cele mai severe măsuri de securitate aeronautică după evenimentele din septembrie 2001, nu este obligatorie depunerea unui plan de zbor pentru zborurile VFR;
- noua procedură de autorizare a zborurilor conține suficiente elemente de securizare a spațiului aerian național cum ar fi: depunerea obligatorie a unui plan de zbor pentru orice zbor în spațiul aerian controlat (de clasă C sau A în România) sau care traversează FIR București și transmiterea acestor planuri de zbor la Ministerul Apărării Naționale care va avea astfel o imagine completă a tuturor aeronavelor care intră și ies din spațiul aerian național; prima aterizare și ultima decolare se va face, în cazul zborurilor internaționale, pe aeroporturi cu facilități de vamă și poliție de frontieră, astfel încât se va putea crea, în caz de necesitate, o bază de date cu aeronavele intrate, echipajele acestora, etc.; obligarea operatorilor aerieni care efectuează zboruri în zona de frontieră să informze Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, cerință conformă cu prevederile legislației referitoare la frontiera de stat a României.

În plus, pentru a veni în întâmpinarea solicitărilor Ministerului Apărării Naționale, toate zborurile cu aeronave înmatriculate în state care nu sunt membre ale Uniunii Europene și care efectuează operațiuni de aviație generală sau lucru aerian cu aterizare/decolare pe/de pe teritoriul României vor necesita o autorizare emisă de Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

Totodată, se propune abrogarea integrală a HCM nr. 793/1974 (în prezent sunt abrogate explicit, prin HG nr. 1172/2003, numai articolele 16-35 și 70-78) din următoarele considerente:

- prevederile acestei hotărâri sunt deja acoperite de prevederile altor acte normative cum ar fi Codul aerian civil şi Legea nr. 257/2001 privind modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al României;
- structurile menționate în HCM nr. 793/1974 (Comandamentul Aviației Civile TAROM, Grupul Aeronautic București, etc) nu mai există și prin urmare regulamentul este imposibil de aplicat;
- structurile de spațiu aerian (culoare aeriene, zone terminale, etc) definite în HCM nr. 793/1974 nu mai corespund actualei configurații a spațiului aerian national;
- controlul activității de zbor (art. 36 39) este reglementat de Legea nr. 257/2001;

3. Alte informații

Nu au fost identificate

3. Impactul socio-economic

1.Impactul macroeconomic	Acest proiect de hotărâre nu are impact în acest domeniu.
2.Impactul asupra mediului de afaceri	Acest proiect de hotărâre nu are impact în acest domeniu.
3. Impactul social	Acest proiect de hotărâre nu are impact în acest domeniu
4. Impactul asupra mediului	Acest proiect de hotărâre nu are impact în acest domeniu.
5.Alte informații	Nu au fost identificate

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

1.Modificări ale veniturilor bugetare	Nu este cazi	ıl				
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare	Nu esze caz	ul				
INDICATORI						- Mii lei -
3. Impact financiar, plus sau minus, din	2009	2010	2011	2012	2013	Media
care:						pe 5 ani
Buget de stat						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii	Nu se prevăd creșteri ale cheltuielilor bugetare.					
cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa	Proiectul de	e hotărâre nu	se referă la	a acest do	тепіи.	
reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind	Nu este cazi	ıl				
fundamentarea modificărilor veniturilor						
şi/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații	Nu au f	ost identificat	te	•		

5. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1.Proiecte de acte normative suplimentare	Nu este cazul.
2.Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Proiectul de hotărâre asigură aplicarea unui tratament nediscriminatiru tuturor persoanelor fizice și juridice comunitare care execută zboruri în spațiul aerian național.
3.Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu.
4.Evaluarea conformității	Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu.

5.Alte acte normative şi/sau documente	Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu
internaționale din care decurg angajamente	
6.Alte informații	Nu au fost identificate.

6. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ 1. Informații privind procesul de consultare cu Nu este cazul organizatii neguvernamentale, institute cercetare și alte organisme implicate 2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a Nu este cazul avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ. 3. Consultările organizate cu autoritătile Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activităti ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autoritătilor administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative. 4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind interministeriale constituirea consiliilor permanente 5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ Consiliul Legislativ a avizat proiectul de hotărâre b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării Nu este cazul c) Consiliul Economic și Social Nu este cazul d) Consiliul Concurentei Nu este cazul e) Curtea de Conturi Nu este cazul

7. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Nu au fost identificate.

6.Alte informatii

1.Informarea societății civile cu privire	Menționăm că au fost întreprinse demersurile legale
la necesitatea elaborării proiectului	prevăzute de art. 7 alin. (1) din Regulamentul privind
de act normativ	procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea,
	avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici
	publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor
	documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin
	Hotărârea Guvernului nr. 561/2009 .
2.Informarea societății civile cu privire	Proiectul de hotărâre nu se referă la acest domeniu
la eventualul impact asupra mediului în	
urma implementării proiectului de act	
normativ, precum și efectele asupra	

sănătății și securității cetățenilor	
sau diversității biologice	
3.Alte informații	Nu au fost identificate.
8. N	Măsuri de implementare
1.Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	au fost identificate.
2 Alte informatii Nu	au fost identificate

Având în vedere cele de mai sus, a fost elaborat proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea procedurii de autorizare a zborurilor cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, precum și a condițiilor în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se poate efectua și pe alte terenuri sau suprafețe de apă decât aerodromurile certificate, care, în forma prezentată, a fost avizat de ministerele interesate și de Consiliul legislativ și pe care îl supunem spre adoptare.

MINISTRUL TRANSPORTURILOR ŞI INFRASTRUCTURII RADU MIRCEA BERCEANU

Avizăm favorabil:

VICEPRIM-MINISTRU MINISTRUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR DAN NICA

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE
MIHAI STĂNIȘOARĂ

MINISTRUL JUSTIȚIEI ȘI LIBERTĂȚILOR CETĂȚENEȘTI CĂTĂLIN MARIAN PREDOIU

SECRETAR GENERAL RADIAN TUFĂ

D.G.J.R.U.
DIRECTOR GENERAL
BIANCA MIRELA CĂTINEAN

D.G.E.B. DIRECTOR GENERAL LILIANA MUŞAT

D.G.I.T.A.
DIRECTOR GENERAL
CĂTĂLIN RADU

GUVERNUL ROMÂNIEI

pentru aprobarea procedurii de autorizare a zborurilor cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, precum și a condițiilor în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se poate efectua și pe alte terenuri sau suprafețe de apă decât aerodromurile certificate.

În temeiul art. 107 din Constituția României și al art. 11 alin. (1) și (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre:

- **Art.1.** (1) Prezenta hotărâre stabilește procedura de autorizare a zborurilor în spațiul aerian național, precum și condițiile în care decolarea și aterizarea aeronavelor civile se poate efectua și pe alte terenuri sau suprafete de apă decât aerodromurile certificate.
- (2) Prevederile prezentei hotărâri se aplică tuturor persoanelor fizice și juridice care efectuează operațiuni aeriene cu aeronave civile și de stat în spațiul aerian național, indiferent de cetățenia, respectiv naționalitatea acestor persoane și indiferent de categoriile de aeronave utilizate și de statul de înmatriculare al acestora.
 - Art.2. (1) În sensul prezentei hotărâri, termenii utilizați au următorul înțeles:
- a) operator al aeronavei persoană fizică sau juridică care efectuează operațiuni aeriene cu o aeronavă civilă sau de stat; în cazul operațiunilor aeriene civile operator al aeronavei este considerată persoana al cărei certificat sau autorizație stă la baza efectuării operațiunii respective sau, în cazul în care, conform reglementărilor aplicabile, un astfel de document nu este necesar, persoana pe numele căreia este înregistrată aeronava, cu excepția cazului în care această persoană demonstrează că altă persoană a operat aeronava în cauză;
- .b) zone dens populate zonele cu ansambluri de clădiri situate în localități urbane sau rurale, precum și orice terenuri pe care se adună un număr mare de persoane în scop recreațional sau pentru participarea la diverse manifestații în aer liber;
- c) *forță majoră* eveniment imprevizibil și inevitabil care generează imposibilitatea temporară sau definitivă de executare a unui zbor în condiții de siguranță;
- d) spațiu aerian de clasa G zonă delimitată de spațiu aerian în care nu sunt furnizate servicii de control al traficului aerian;
 - e) zbor VFR un zbor efectuat în conformitate cu regulile zborului la vedere.
- (2) Termenii aeronavă de stat, spațiu aerian național, spațiu aerian rezervat, zonă restricționată și operațiuni aeriene civile au înțelesul din Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- **Art. 3.** (1) Un zbor cu o aeronavă civilă în spațiul aerian național, cu excepția cazului în care este executat în întregime într-o zonă de spațiu aerian de clasa G, se consideră autorizat dacă pentru zborul respectiv operatorul aeronavei a transmis un plan de zbor în conformitate cu reglementările aeronautice în vigoare, iar aeronava este asigurată, după caz, conform legii, pentru daune produse terților la sol.
- (2) Un zbor cu o aeronavă civilă executat în întregime într-o zonă de spațiu aerian de clasa G se consideră autorizat dacă aeronava este certificată sau identificată în conformitate cu reglementările aeronautice în vigoare, pilotul deține un document individual de certificare emis în conformitate cu reglementările în vigoare și aeronava este asigurată, după caz, conform legii, pentru daune produse terților la sol.
- (3) Prevederile alin. (1) și (2) nu exonerează operatorul aeronavei de la obligația deținerii, după caz, a autorizației, certificatului și/sau licenței prevăzute de reglementările referitoare la desfășurarea tipului respectiv de operațiune aeriană civilă în spațiul aerian național.
- (4) Orice aeronavă civilă care efectuează un zbor într-o porțiune din spațiul aerian național pentru care, conform prevederilor prezentei hotărâri, este obligatorie transmiterea unui plan de zbor, va fi echipată cu stație radio și transponder operațional în mod C, care vor fi deschise pe tot parcusul zborului respectiv, indiferent dacă o parte a acestuia se desfășoară într-o zonă de spațiu aerian de clasă G. Cu autorizarea expresă a unei unități de trafic aerian pentru zona proprie de responsabilitate, o aeronavă civilă poate efectua un zbor în zona respectivă și fără a fi echipată cu transponder.
- (5) Clasificarea și organizarea spațiului aerian național se stabilesc prin ordin comun al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și al Ministerului Apărării Naționale, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale reglementărilor internaționale aplicabile.
- **Art. 4.** (1) În plus față de cerința de la art. 3 alin. (1) și (2), următoarele categorii de zboruri pot fi executate în spațiul aerian național numai în condițiile obținerii unei autorizări și/sau aviz:
- a) zborurile tehnice, care pot fi executate numai în condițiile autorizării de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română sau de către organismul căruia i s-a delegat competență de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, prin reglementări specifice, în domeniul certificării tehnice sau al autorizării aeronavei respective;
- b) zborurile aferente operațiunilor de transport aerian public efectuate în întregime pe rute internaționale, cu aterizare pe sau decolare de pe teritoriul României, care pot fi executate numai în condițiile autorizării de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii direct sau prin AACR, în condițiile tratatelor internaționale la care România este parte;
- c) zborurile interne și internaționale, cu sau fără decolare/aterizare de pe/pe teritoriul României, cu aeronave civile care transportă trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase, care pot fi executate numai în condițiile autorizării de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, cu avizul Ministerului Apărării Naționale;
- d) zborurile în porțiunile de spațiu aerian rezervat sau în zonele restricționate, care pot fi executate numai în condițiile autorizării de către unitatea de trafic care efectuează controlul traficului aerian în spațiul sau zona respectivă sau, în cazul unui zbor într-o zonă de spațiu aerian de clasă G, de către entitatea care a făcut rezervarea sau a solicitat restricționarea zonei respective de spațiu aerian;
- e) zborurile deasupra municipiului București la înălțimi mai mici de 3000 de metri, cu excepția zborurilor de îndepărtare după decolare și de apropiere pentru aterizare pe aerodromurile certificate, situate pe raza municipiului București, care pot fi executate numai în condițiile obținerii unei autorizări din partea Ministerului Apărării Naționale;
- f) zborurile aferente operațiunilor de aviație generală sau lucru aerian, cu decolare de pe şi/sau aterizare pe teritoriul României, executate cu aeronave civile înmatriculate în state care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau în state cărora în baza unor tratate internaționale li se aplică un regim similar celor care sunt membre ale Uniunii Europene, care pot fi executate numai în condițiile autorizării de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română.
- (2) În plus față de cerințele de la art. 3 alin. (2), următoarele categorii de zboruri atunci când se desfășoară în zone de spațiu aerian de clasă G necesită:

- a) în cazul zborurilor care traversează granița FIR București, depunerea unui plan de zbor, conform reglementărilor aeronautice în vigoare;
- b) în cazul zborurilor efectuate parțial sau în întregime în spațiul aerian aferent zonei de frontieră delimitată conform legislației în vigoare, fără traversarea graniței FIR București, informarea corespunzătoare de către operatorii aeronavelor a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, conform legislației în vigoare.
- (3) Procedura de solicitare și acordare a autorizațiilor și avizelor prevăzute la alin. (1) lit. a) d), este prezentată în anexa nr. 1 la prezenta hotărâre.
- **Art. 5.** (1) Zborurile cu aeronave de stat în spațiul aerian național se consideră autorizate dacă:
 - a) pentru aeronavele de stat românești a fost depus un plan de zbor sau s-a efectuat o planificare de zbor la Ministerul Apărării Naționale;
 - b) pentru aeronavele de stat străine a fost obținută o autorizare de survol din partea Ministerului Apărării Naționale și a fost depus un plan de zbor în cazul unei operări ca trafic aerian general (GAT).
- (2) În plus față de cerința de alin. (1) lit. a) zborurile cu aeronave de stat românești pentru transportul trupelor, tehnicii de luptă, armamentului, munițiilor, explozivilor, materialelor radioactive și al altor bunuri periculoase, zborurile specifice activităților de filmare, de fotografiere aeriană sau determinări topogeodezice, precum și zborurile deasupra municipiului București la înălțimi mai mici de 3000 m care pot fi executate numai în condițiile obținerii unei autorizări de survol din partea Ministerului Apărării Naționale.
- (3) Procedura de acordare a autorizărilor de survol de către Ministerul Apărării Naționale, prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. e) și la art. 5 alin.(1) lit. b) și alin. (2), este prevăzută în anexa nr. 2 la prezenta hotărâre.
- **Art. 6.** (1) Planificarea prevăzută la art. 5 alin. (1) lit. a) se comunică de către operatorul aeronavei, Ministerului Apărării Naționale/Statul Major al Forțelor Aeriene, în fiecare zi până la ora 20, pentru zborurile din ziua următoare.
- (2) În cazuri neprevăzute comunicarea planificării se poate face cu cel puţin 1 oră înainte de ora prevăzută pentru decolare sau de intrare în spaţiul aerian naţional dacă decolarea se face de pe un aerodrom situat în alt stat.
- (3) Pentru zborurile din categoriile urgențe medicale, intervenții în zone calamitate și operațiuni de căutare-salvare se admite comunicarea planificării imediat după decolare (în maximum 5 minute).
- (4) Comunicarea planificărilor de zbor va cuprinde tipul aeronavei (numărul și tipul aeronavelor în cazul zborului în formație), scopul zborului, traiectul sau zona de zbor, nivelul (înălțimea) de zbor, ora decolării și a aterizării (ora primei decolări și a ultimei aterizări în cazul zborurilor în zonă).
- (5) Zborurile planificate nu vor putea fi executate decât după primirea confirmării din partea Ministerului Apărării Naţionale/Statul Major al Forţelor Aeriene. În cazul în care, odată cu confirmarea, se comunică eventuale modificări aduse unor elemente tehnice de execuţie, zborurile vor fi executate potrivit comunicării.
- **(6)** Confirmarea prevăzută la alin. (5) va fi dată cu cel puțin 45 de minute înainte de ora prevăzută pentru decolare.
- (7) Modificarea planificărilor de zbor va putea fi făcută de către operatorul aeronavei numai cu acordul Ministerului Apărării Naționale/Statul Major al Forțelor Aeriene.
- **Art. 7. (1)** Aeronavele civile care execută zboruri internaționale spre/dinspre România sunt obligate să efectueze prima aterizare pe teritoriul României și ultima decolare de pe teritoriul României numai pe aerodromuri internaționale sau deschise traficului internațional, certificate

conform reglementărilor în vigoare și publicate în Publicația de Informare Aeronautică a României (AIP – România), în vederea efectuării controlului pentru trecerea frontierei, precum și al inspecției și controlului de siguranță a zborurilor și de securitate aeronautică, conform prevederilor legale.

- (2) Dacă, din cauze de forță de majoră, aterizarea și decolarea prevăzute la alin. (1) nu pot fi executate pe unul dintre aerodromurile internaționale sau deschise traficului internațional, controlul pentru trecerea frontierei se efectuează la locul de aterizare sau decolare, conform prevederilor legale.
- **Art. 8 (1)** Aeronavele civile care efectuează zboruri interne sunt obligate să decoleze şi să aterizeze numai pe aerodromuri civile certificate conform reglementărilor în vigoare emise de Ministerul Transporturilor şi Infrastructurii, cu respectarea restricțiilor şi limitărilor tehnice şi operaționale ale aeronavelor, stabilite potrivit reglementărilor aplicabile.
- (2) Autoritatea Aeronautică Civilă Română asigură publicarea listei aerodromurilor certificate și caracteristicile tehnico-operaționale ale acestora în AIP România și pe pagina de web www.caa.ro.
- (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), o aeronavă civilă cu masa maximă la decolare mai mică de 2730 kg, care execută un zbor intern VFR pe timp de zi, încadrat în categoria operațiunilor aeriene civile de lucru aerian sau aviație generală, poate ateriza pe și, respectiv, decola de pe un teren/suprafață de apă, altul/alta decât un aerodrom civil certificat, în următoarele condiții:
- a) terenul sau suprafața de apă sunt amplasate în extravilanul unei localități și s-a obținut avizul primăriei localității respective pentru desfășurarea activităților de zbor pe terenul sau suprafața de apă respectivă; și
- b) dimensiunile și configurația terenului sau ale suprafeței de apă permit desfășurarea activității de zbor cu categoria respectivă de aeronavă, în condiții de siguranță; și
- c) restricțiile privind activitatea de zbor pe respectivul teren /suprafață de apă, stabilite de primărie și de administratorul/proprietarul terenului/suprafeței de apă, precum și de către alți operatori de aeronave care au obținut avizul și aprobarea menționate la alin. a) și d), sunt cunoscute și respectate de către operatorul aeronavei; și
- d) proprietarul terenului sau al suprafeței de apă a aprobat utilizarea acestora de către aeronava în cauză.
- (4) Lista terenurilor și a suprafețelor de apă prevăzute la alin. (3), caracteristicile acestora și restricțiile asociate se publică prin grija Autorității Aeronautice Civile Române, la cererea proprietarilor sau a administratorilor terenurilor/suprafețelor de apă.
- (5) Cererea pentru obținerea avizului prevăzut la alin. (3) lit. a) se adresează primăriei localității pe raza căreia se găsește terenul / suprafața de apă, de către operatorul aeronavei interesat în utilizarea respectivului teren sau a suprafeței de apă, cu cel puțin 5 zile înainte de data prevăzută pentru începerea activității de zbor. Cererea va conține informații privind terenul/suprafața de apă aleasă pentru operare, datele de identificare și de contact ale proprietarului și/sau ale administratorului, aprobarea proprietarului și/sau a administratorului pentru utilizarea terenului/suprafeței de apă, zilele și intervalul orar pentru care terenul/suprafața de apă va fi deschisă operării, restricțiile privind activitatea de zbor pe respectivul teren sau respectiva suprafață de apă.
- (6) În cazul în care terenul prevăzut la alin. (3) este amplasat la mai puțin de 500 de metri de obiective ale organelor de stat cu atribuții în siguranța națională, la acordarea aprobării prevăzute la alin. (3) lit. a), primăria are obligația de a solicita acordul conducătorul obiectivului respectiv.
- (7) O cerere pentru obținerea unui aviz poate fi respinsă numai în cazul nedepunerii informațiilor prevăzute la alin. (5) sau al neobținerii acordului prevăzut la alin. (6). Avizul primăriei se eliberează în termen de cel mult trei zile de la depunerea cererii prevăzute la alin. (5). În cazul în care termenul de trei zile nu este eliberat avizul sau, după caz, solicitantul acesteia nu este informat cu privire la motivele respingerii cererii, avizul se consideră acordat tacit.

- (8) Prin aviz, primăria are dreptul, în funcție de interesele locuitorilor rezidenți în respectiva localitate, ca eventual să limiteze intervalul orar în care pe terenul sau pe suprafața de apă în cauză vor avea loc activități de zbor și să restricționeze direcțiile pe care aeronavele pot decola, respectiv, ateriza astfel încât să fie evitat zborul pe deasupra locuințelor.
- (9) Un aviz acordat poate fi retras de către emitent în cazul în care se constată nerespectarea restricțiilor impuse conform alin. (8) sau dacă în urma măsurătorilor efectuate de către o persoană autorizată se constată depășirea nivelului de zgomot admis conform legii pentru zonele rezidențiale.
- (10) Răspunderea pentru desfășurarea activității de zbor pe terenurile sau suprafețele de apă prevăzute la alin. (3) cu respectarea reglementărilor aeronautice în vigoare privind siguranța zborului și securitatea aeronautică, precum și răspunderea în cazul producerii de daune ca urmare a activității de zbor desfășurate pe astfel de terenuri sau suprafețe de apă revine în totalitate operatorului aeronavei. Administratorul și proprietarul terenului sau al suprafeței de apă răspund dacă au fost de acord ca operatorii aeronavelor să execute activității de zbor fără îndeplinirea cerințelor de la alin. (3) lit. a).
- **Art. 9.** (1) Pot ateriza pe, respectiv, decola și de pe alte terenuri/suprafețe de apă decât cele prevăzute la art. 8, cu respectarea procedurilor aplicabile în astfel de situații:
 - a) aeronavele civile aflate în situații de forță majoră;
 - b) aeronavele civile nepropulsate de un organ motor, precum și aeronavele civile care le tractează în cursul zborurilor de recuperare;
- c) aeronavele civile care execută zboruri din categoriile urgențe medicale, intervenții în zone calamitate și operațiuni de căutare-salvare;
- d) elicopterele cu masa maximă la decolare mai mică de 3150 kg și aeronavele ultraușoare motorizate, care execută zboruri VFR pe timp de zi, pentru care pilotul comandant decide să aterize pe teren ales din aer, situat în afara localităților urbane sau rurale și la o distanță de cel puțin 300 de metri de orice clădire;
- e) aeronavele civile care aterizează din dispoziția Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, Ministerului Administrației și Internelor sau a Ministerului Apărării Naționale.
- (2) Răspunderea pentru desfășurarea activității de zbor pe terenurile/suprafețele de apă prevăzute la alin. (1) cu respectarea reglementărilor aeronautice în vigoare privind siguranța zborului și securitatea aeronautică, precum și răspunderea în cazul producerii de daune ca urmare a activității de zbor desfășurate pe astfel de terenuri/suprafețe de apă revine în totalitate operatorului aeronavei.
- **Art. 10.** Autorizările și avizele prevăzute în prezenta hotărâre pot fi acordate iar planificarea poate fi efectuată pentru fiecare zbor în parte, pentru o serie de zboruri sau pentru perioade determinate de timp.
- **Art. 11.** (1) Operatorul unei aeronave care intenționează să execute un zbor în spațiul aerian național, inclusiv în spațiul aerian de clasă G, este obligat ca înainte de începerea zborului să se informeze cu privire la cerințele, limitările și restricțiile aplicabile zborului respectiv, prevăzute în AIP România, în *circularele de informare aeronautică* și în *avizele pentru navigatori* (NOTAM) și este direct răspunzător de respectarea acestora.
- (2) Pentru a facilita informarea operatorilor aeronavelor, secțiunile din documentele de informare aeronautică prin care se publică sau se stabilesc zonele rezervate, zonele interzise, zonele restricționate și zonele periculoase se publică pe pagina de web www.caa.ro.
- (3) Operatorul aeronavei este obligat să respecte ruta / traiectul sau zona de zbor pentru care a depus plan de zbor, pentru care a primit autorizare sau aviz sau pentru care și-a făcut planificarea conform prevederilor prezentei hotărâri, precum și condiționările, restricțiile sau limitările care i-au fost impuse la acordarea autorizării sau avizului respectiv sau la confirmarea planificării. Operatorul aeronavei care intenționează să efectueze un zbor într-o zonă restricționată, temporar sau permanent, este obligat să se informeze atât înainte de începerea zborului cât și în timpul zborului cu privire la condițiile de acces în respectiva zonă.

(4) Prevederile prezentei hotărâri nu exonerează operatorul unei aeronave care a depus un plan de zbor, a obținut o autorizare sau aviz sau care a efectuat o planificare a zborului, de obligația de a respecta și îndeplini condițiile impuse prin alte reglementări naționale în vigoare, aplicabile zborului respectiv.

Art. 12. - (1) Zborurile deasupra zonelor dens populate sunt interzise:

- a) aeronavelor civile, la înălțimi mai mici de 300 de metri, cu excepția celor care execută proceduri de aterizare/decolare pe aerodromuri certificate;
- b) aeronavelor civile care, conform legislației și reglementărilor în vigoare, sunt exceptate de la obligativitatea deținerii unui certificat de navigabilitate .
- (2) Fac excepție de la prevederile alin. (1) lit. a) zborurile din categoriile urgențe medicale, intervenții în zone calamitate și operațiuni de căutare-salvare.
- **Art.13.** Constituie contravenții următoarele fapte dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii, să fie considerate infracțiuni:
- a) executarea unui zbor în spațiul aerin național cu o aeronavă civilă pentru care nu s-a încheiat un contract de asigurare pentru acoperirea răspunderii față de terți și, după caz, pasageri, bagaje sau marfă în condițiile stabilite de legislația națională în vigoare și de regulamentele comunitare aplicabile;
- b) efectuarea unui zbor care traversează granița FIR București fără depunerea unui plan de zbor, conform cerinței de la art. 4 alin. (2) lit. a);
- c) efectuarea unui zbor, partial sau în întregime, în spațiul aerian aferent zonei de frontieră, fără informarea corespunzătoare a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, conform cerinței de la art. 4 alin. (2) lit. b);
- d) efectuarea unui zbor internațional spre/dinspre România cu încălcarea cerinței de la art. 7 alin. (1), cu excepția cazurilor de forță majoră;
- e) amenajarea şi/sau utilizarea de către un operator a unui teren, altul decât un aerodrom certificat, cu încălcarea condițiilor şi cerințelor prevăzute la art. 8 alin. (3), cu excepția cazurilor prevăzute la art. 9;
- f) darea spre utilizare de către administrator şi/sau proprietar a unui teren sau a unei suprafețe de apă, altul/alta decât un aerodrom certificat, care nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (3) lit. a);
- g) aterizarea pe un terensuprafață de apă aleasă din aer, cu încălcarea condițiilor și cerințelor prevăzute la art. 9 alin. (1);
- h) efectuarea unui zbor cu o aeronavă civilă care transportă trupe, tehnică militară, materiale radioactive sau bunuri periculoase, fără autorizarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și a avizului Ministerului Apărării , prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. c);
- i) efectuarea unui zbor deasupra unei zone dens populate, cu încălcarea interdicțiilor prevăzute la art. 12 alin.(1) lit. a și b);
- j) efectuarea unui zbor într-o porțiune de spațiu aerian rezervat sau într-o zonă restricționată, fără deținerea unei autorizări din partea entității care a făcut rezervarea, respectiv, a impus restricționarea sau a celei care efectuează controlul traficul aerian în spațiul sau zona respectivă, conform cerinței de la art. 4 alin. (1) lit. d);
- k) efectuarea unui zbor deasupra municipiului București la înălțimi mai mici de 3000 de metri, fără deținerea autorizației prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. e);
- l) efectuarea unui zbor, parțial sau în întregime, în afara porțiunilor de spațiu aerian clasificat clasă G, fără transmiterea unui plan de zbor;
- m) efectuarea unui zbor într-o zonă de spațiu aerian pentru care este obligatorie depunerea unui plan de zbor cu încălcarea cerinței de la art. 3 alin. (4);

- n) efectuarea unui zbor cu o aeronavă civilă înmatriculată într-un stat care nu este membru al UE, fără detinerea unei autorizații conform cerinței de la art. 4 alin (1) lit. f);
- o) efectuarea unui zbor aferent unei operațiuni de transport aerian public pe terenurile/suprafețele de apă prevăzute la art. 8 alin. (3);
- **Art.14.** (1) Contravențiile prevăzute la art. 13 lit. a) g) se sancționează cu amendă de la 15.000 la 25.000 lei.
- (2) Contravențiile prevăzute la art. 13 lit. h) o) se sancționează cu amendă de la 25.000 la 50.000 lei.
- (3) Sancțiunile prevăzute la alin. (1) și (2) se aplică operatorului aeronavei cu excepția sancțiunii pentru contravenția prevăzută la art. 13 lit. f) care se aplică administratorului și/sau proprietarului terenului/suprafeței de apă.
- (4) Constatarea faptelor contravenționale și aplicarea sancțiunilor se fac, cu respectarea dispozițiilor legale, de către:
- a) Autoritatea Aeronautică Civilă Română pentru contravențiile prevăzute la art. 13 lit. a) d), h), j) n), prin personal desemnat;
- b) primăria localității pe raza căreia s-a produs fapta contravențională, pentru contravențiile prevăzute la art. 13 lit. e) g), i) și o).
- (5) Autoritatea Aeronautică Civilă Română și Aeroclubul României vor acorda sprijin primăriilor pentru identificarea operatorilor aeronavelor civile în cazul constatării unor fapte contravenționale.
- **Art.15. -** (1) Controlul utilizării spațiului aerian național se efectuează de către Ministerul Apărării Naționale în conformitate cu prevederile Legii nr. 257/2001 privind modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al României.
- (2) În scopul exercitării atribuțiilor de control ale Ministerului Apărării Naționale, rezultate din Legea nr. 257/2001, autorizațiile, avizele și planificările prevăzute în prezenta hotărâre se transmit Ministerului Apărării Naționale de către organismele emitente iar planurile de zbor de către unitățile de trafic aerian care efectuează controlul traficului aerian în spațiul aerian național.
- (3) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Regia Autonomă ROMATSA și Ministerul Apărării Naționale vor stabili proceduri comune privind transmiterea datelor prevăzute la alin. (2).
 - Art.16. Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.
- **Art.17. -** (1) Prezenta hotărâre intră în vigoare după 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României.
- (2) La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, Hotărârea Guvernului nr. 1172/2003 pentru aprobarea procedurii de autorizare a zborurilor cu aeronave civile şi de stat în spațiul aerian național și Hotărârea Consiliului de Miniştri nr. 793/1974 privind aprobarea Regimului de zbor în spațiul aerian al Republicii Socialiste România, publicată în Buletinul Oficial nr. 98 din 4 iulie 1974, cu modificările ulterioare, se abrogă.

PROCEDURA DE SOLICITARE ȘI DE ACORDARE A AUTORIZAȚIILOR ȘI AVIZELOR, PRECUM ȘI DE EFECTUARE A PLANIFICĂRII, PREVĂZUTE LA ARTICOLUL 4 DIN HOTĂRÂRE

- A. Zboruri internaționale încadrate în categoria operațiuni de transport aerian public efectuate prin curse regulate, cu aterizare pe sau decolare de pe teritoriul României(art. 4 alin. (1) lit. b))
- **Art.1.** Autorizația pentru executarea zborurilor prevăzute la lit. A se acordă de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (MTI), în urma constatării îndeplinirii de către operatorul aeronavelor respective a cerințelor conținute în acordurile aeriene bilaterale sau multilaterale specifice încheiate de statul român sau de către Comunitatea Europeană și care sunt aplicabile României.
- **Art.2.** (1) Cererea pentru obținerea autorizației prevăzută la art. 1 se transmite la MTI la termenul prevăzut în acordul aerian în baza căruia operatorul aeronavei a fost desemnat să efectueze curse aeriene regulate spre/dinspre România și va conține toate informațiile menționate în respectivul acord, inclusiv date privind programul de zbor și aeronavele care urmează să fie utilizate.
- (2) Cererea va fi însoțită de copii după certificatul de operator aerian (AOC) deținut de operatorul respectiv, precum și după contractele de asigurare încheiate pentru aeronavele care urmează să fie utilizate.
- **Art.3.** (1) În cazul în care operatorul aeronavei provine dintr-un stat care nu a încheiat un acord aerian cu România, cererea pentru acordarea autorizației se transmite la MTI cu cel puțin 60 de zile înainte de data prevăzută pentru începerea operării.
- (2) Cererea prevăzută la alin. (1) va cuprinde cel puţin următoarele informații şi documente: certificatul de operator aerian şi anexele la acesta, tipul aeronavelor şi însemnele de înmatriculare ale acestora, certificatele acustice ale aeronavelor, copia certificatului de asigurare pentru aeronavă, pasageri, bagaje şi terți, programul de operare.
- **Art. 4.** Prin derogare de la prevederile art. 1 și art.2, zborurile prevăzute la lit. A, efectuate de operatori aerieni români sau străini deținători ai unei licențe valide emisă în conformitate Regulamentul (CE) nr. 1008/2008, se consideră autorizate dacă pentru zborurile respective operatorul aerian a notificat la MTI programul de operare al curselor regulate, modificările ulterioare la acesta, precum și tipul și înmatricularea aeronavelor care vor fi utilizate.
- **Art.5.** Înainte de solicitarea autorizației sau, după caz, notificarea programului de zbor, operatorul aeronavei are obligația de a solicita și obține de la aerodromurile implicate sloturile de aterizare/decolare.
- **Art. 6.** Autorizațiile acordate, incluzând și notificările prevăzute la art. 4, vor fi comunicate de către MTI aerodromurilor implicate, Autorității Aeronautice Civile Române (A.A.C.R.), și regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA.
- **Art. 7.** După obținerea autorizării din partea MTI, operatorul aeronavei va depune planul de zbor în formatul, conținutul și condițiile prevăzute de standardele internaționale aplicabile.
- **Art. 8. -** (1) Orice modificare survenită în graficul de operare a curselor regulate, după obținerea autorizației, respectiv, introducerea unor zboruri adiționale, schimbarea justificată a tipului de avion, schimbarea rutei sau timpilor de zbor, anularea unor zboruri va fi notificată de operatorul aeronavei la A.A.C.R. cu cel puțin două zile înainte de data prevăzută pentru introducerea modificării.

- (2) Autorizația va fi considerată ca fiind acordată dacă nu se primește nici un răspuns din partea A.A.C.R. cu douăzeci și patru de ore înainte de ora prevăzută pentru începerea zborului. Orice modificare autorizată va fi comunicată la MTI, aeroporturilor implicate și regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA, de către A.A.C.R.
 - B. Zboruri internaționale încadrate în categoria operațiuni de transport aerian public efectuate prin curse neregulate, cu aterizare pe sau decolare de pe teritoriul României(art. 4 alin. (1) lit. b))
- **Art. 9.** (1) Autorizația pentru executarea zborurilor prevăzute la lit. B se acordă în numele MTI de către A.A.C.R., cu respectarea prevederilor tratatelor internaționale specifice la care România este parte sau a celor încheiate de către Comunitatea Europeană și care sunt aplicabile României.
- (2) Dreptul de a executa zboruri încadrate în categoria operațiuni de transport aerian public efectuate prin curse neregulate, spre/dinspre România, este în mod normal acordat operatorilor aeronavelor din cele două țări interesate, respectiv țara de origine și de destinație a traficului. Operatorii din state terțe pot primi autorizația să efectueze astfel de zboruri în măsura în care autoritatea aeronautică a respectivului stat terț confirmă acordarea, pe bază de reciprocitate, de drepturi de trafic similare pentru operatorii aerieni români și pentru cei din statele membre ale Uniunii Europene, stabiliți în România,
- **Art. 10.** (1) În cazul în care tratatele internaționale specifice menționate la art. 9 alin. (1) nu prevăd altfel, cererea pentru obținerea autorizației se transmite la A.A.C.R., după cum urmează:
 - a) în cazul unei serii de cel mult trei zboruri într-un interval de 14 de zile, cu cel puțin două zile lucrătoare înainte de data primului zbor;
 - b) în cazul seriilor de patru sau mai multe zboruri într-un interval de 14 de zile, cu cel puțin trei zile lucrătoare înainte de data primului zbor.
- (2) Cererea trebuie să conțină toate informațiile și documentele specificate în formularul tip prevăzut în anexa 1 la prezenta procedură.
- (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul zborurilor din categoria urgențe medicale, operațiuni de căutare salvare sau intervenții în zone calamitate cererea pentru obținerea aprobării de zbor se poate transmite cu cel puțin 30 de minute înainte de decolarea aeronavei.
- **Art. 11.** Prin derogare de la prevederile art. 9 și art. 10, zborurile prevăzute la lit. B, efectuate de operatori aerieni români sau străini deținători ai unei licențe valide emisă în conformitate Regulamentul (CE) nr. 1008/2008, se consideră autorizate dacă pentru zborurile respective operatorul aerian a notificat la AACR programul de operare al curselor neregulate, modificările ulterioare la acesta, precum și tipul și înmatricularea aeronavelor care vor fi utilizate.
- **Art.12.** Înainte de solicitarea autorizației sau, după caz, notificarea programului de zbor, operatorul aeronavei are obligația de a solicita și obține, de la aerodromurile implicate, sloturile de aterizare/decolare.
- **Art.13.** Autorizațiile acordate, incluzând și notificările prevăzute la art.11, vor fi comunicate de A.A.C.R. către aerodromurile implicate și regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA.
- **Art.14.** După obținerea autorizației, operatorul aeronavei va depune planul de zbor în formatul, conținutul și condițiile prevăzute de standardele internaționale aplicabile.
- **Art.15.** (1) Orice modificare survenită în graficul de operare a zborurilor, după obținerea autorizației, respectiv după notificare, cum ar fi introducerea unor zboruri adiționale, schimbarea justificată a tipului de avion, schimbarea rutei sau timpilor de zbor, anularea unor zboruri va fi notificată la A.A.C.R. de către operatorul aeronavei, cu cel puțin două zile înainte de data prevăzută pentru introducerea modificării.
- (2) Aprobarea va fi considerată ca fiind acordată dacă nu se primește nici un răspuns din partea A.A.C.R. cu douăzeci și patru de ore înainte de ora prevăzută pentru începerea zborului. Orice aprobare acordată se comunică de către A.A.C.R. aeroporturilor implicate și regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA.

- **Art.16.** (1) Zborul tehnic cu o aeronavă civilă înmatriculată sau identificată în România poate fi efectuat în spațiul aerian național doar în condițiile în care pentru respectivul zbor a fost emisă o autorizație de zbor de către A.A.C.R. sau organismul tehnic căruia i s-a delegat competență de MTI, prin reglementări specifice, în domeniul certificării tehnice sau autorizării aeronavei respective.
- (2) Cererea pentru obținerea aprobării de zbor se transmite la organismul tehnic prevăzut la alin. (1) cu cel puțin 24 de ore înainte de începerea zborului.
- **Art. 17. -** În cazul zborurilor tehnice cu aeronave civile înmatriculate în alt stat cererea pentru obținerea autorizației de zbor se transmite la A.A.C.R. cu 24 de ore înainte de începerea zborului și va avea anexată autorizația care să ateste navigabilitatea aeronavei, emisă de autoritatea competentă a statului de înmatriculare a aeronavei.
- **Art. 18.** Ministerul Apărării va fi informat, în regim de prioritate, cu privire la orice autorizație de zbor acordată, conform prevederilor art. 16 și 17, pentru efectuarea zborurilor tehnice cu aeronave civile.
 - D. Zboruri interne și internaționale cu aeronave civile care transportă trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase, executate cu sau fără aterizare pe teritoriul României (art. 4 alin.(1) lit. c))
- **Art.19**. (1) Zborurile prevăzute la lit. D pot fi executate numai după obținerea unei autorizații din partea MTI. Aceste categorii de zboruri necesită și obținerea unui aviz din partea Ministerului Apărării.
- (2) Cererea pentru obținerea autorizației și a avizului prevăzute la alin. (1) se transmite la A.A.C.R. cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de data zborului și va trebui să conțină toate informațiile și documentele specificate în formularul tip prevăzut în anexa 1 la prezenta procedură.
- (3) În cazul transportului bunurilor periculoase cererea va conține și informații referitoare la natura încărcăturii, conform ediției curente a documentului Doc 9284 al Organizației pentru Aviația Civilă Internațională. De asemenea, operatorul aeronavei va transmite și o copie a certificatului emis de autoritatea competentă a statului de proveniență care să ateste dreptul operatorului de a transporta bunuri periculoase.
- (4) În cazul transportului de materiale radioactive operatorul aeronavei va transmite la A.A.C.R. și o copie după autorizația emisă de Comisia Națională pentru Controlul Activității Nucleare.
 - E. Zborurile efectuate parțial sau în întregime în spațiul aerian aferent zonei de frontieră, fără traversarea FIR București(art. 4 alin. (2) lit. b))
- **Art. 20.** (1) Zborurile prevăzute la lit. E pot fi executate numai în condițiile informării corespunzătoare de către operatorul aeronavei a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.
- (2) Informarea prevăzută la alin. (1) poate fi efectuată pentru un zbor, pentru o serie de zboruri sau pentru o perioadă limitată de timp.
- **Art. 21.** (1) **Informarea** prevăzută la art. 20 se comunică de către operatorul aeronavei cu cel puțin 90 de minute înainte de ora prevăzută pentru decolare. Modificările se comunică cu cel puțin 45 de minute înainte de ora prevăzută pentru decolare.
- (2) Pentru zborurile din categoriile urgențe medicale, intervenții în zone calamitate și operațiuni de căutare-salvare se admite informarea imediat după decolare (în maximum 5 minute).
- (3) Informarea va cuprinde tipul aeronavei (numărul și tipul aeronavelor în cazul zborului în formație), înmatricularea/identificarea aeronavei, operatorul aeronavei/numele pilotului, scopul

zborului, traiectul sau zona de zbor, nivelul (înălțimea) de zbor, ora estimată a decolării și a aterizării (ora primei decolări și a ultimei aterizări în cazul zborurilor în zonă).

- **Art. 22.** –Inspectoratul General al Poliției de Frontieră transmite informarea prevăzută la art. 21 alin. (3) către Ministerul Apărării Naționale.
 - F. Zborurile în porțiunile de spațiu aerian rezervat sau în zonele restricționate (art. 4 alin. (1) lit. d))
- **Art. 23. (1)** Zborurile prevăzute la lit. F, executate în spațiul aerian național, cu excepția spațiului de clasă G, pot fi efectuate numai în condițiile solicitării și obținerii unei autorizații din partea entității care efectuează controlul traficului aerian în zonele respective.
- (2) Pentru efectuarea unui zbor într-o porțiune de spațiu aerian rezervat sau într-o zonă restricționată, situată în spațiul aerian de clasă G, operatorul aerian va solicita o autorizare din partea entității care a făcut rezervarea zonei respective sau a impus restricționarea porțiunii respective de spațiu aerian.
- (3) Datele de contact ale entităților prevăzute la alin. (2), împreună cu dimensiunile zonei și perioada de timp pentru care este valabilă rezervarea sau restricționarea, sunt prevăzute în avizele pentru navigatori (NOTAM) și publicate pe pagina de web www.caa.ro
- (4) Cererea pentru solicitarea autorizației prevăzute la alin. (2) se transmite entității care a făcut rezervarea sau a impus restricționarea zonei respective de spațiu aerian, sau celei care efectuează controlul traficului aerian în zonele respective, cu cel puțin 120 de minute înainte de ora prevăzută pentru decolare. În lipsa primirii unei autorizații exprese, zborul în zona respectivă nu poate avea loc.
 - G. Zborurile aferente operațiunilor de aviație generală sau lucru aerian, cu decolare de pe şi/sau aterizare pe teritoriul României, executate cu aeronave civile înmatriculate în state care nu sunt membre ale Uniunii Europene (art. 4 alin. 1 lit. f)).
- **Art. 24.** Zborurile prevăzute la lit. G pot fi executate numai în condițiile obținerii unei autorizații de la A.A.C.R. pentru fiecare zbor în parte sau pentru o serie de zboruri.
- **Art. 25.** (1) Cererea pentru obținerea autorizației se transmite la A.A.C.R de către operatorul aeronavei, cu cel puțin două zile lucrătoare înainte de începerea activității de zbor.
- (2) Cererea trebuie să conțină toate informațiile și documentele specificate în formularul tip prevăzut în anexa 2 la prezenta procedură.
- **Art. 26.** Înainte de solicitarea autorizației operatorul aeronavei are obligația de a solicita și obține, de la aerodromurile implicate, sloturile de aterizare/decolare sau, după caz, aprobarea administratorului acestora.
- **Art. 27.** Autorizațiile acordate vor fi comunicate de A.A.C.R. către aerodromurile implicate și, după caz, regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA.
- **Art. 28.** După obținerea autorizației, pentru zborurile care nu sunt efectuate în întregime în zone de spațiu de clasă G, operatorul aeronavei va depune planul de zbor în formatul, conținutul și condițiile prevăzute de standardele internaționale aplicabile.
- **Art. 29. (1)** Orice modificare survenită în graficul de operare a zborurilor, după obținerea autorizației, cum ar fi schimbarea justificată a tipului de avion, schimbarea rutei sau a timpilor de zbor, anularea unor zboruri, va fi notificată la A.A.C.R. de către operatorul aeronavei, cu cel puțin 24 de ore înainte de începerea activității de zbor.
- (2) Aprobarea va fi considerată ca fiind acordată dacă nu se primește nici un răspuns din partea A.A.C.R. cu douăzeci și patru de ore înainte de ora prevăzută pentru începerea zborului. Orice aprobare acordată se comunică de către A.A.C.R. aeroporturilor implicate și, după caz, regiei autonome "Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian" ROMATSA.

PROCEDURA DE SOLICITARE ȘI ACORDARE DE CĂTRE MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE A AUTORIZĂRILOR DE SURVOL / AVIZELOR PENTRU EFECTUAREA ZBORURILOR CU AERONAVE CIVILE SAU DE STAT, ÎN SPATIUL AERIAN NATIONAL

I. Procedura generală

- **Art.1.** Ministerul Apărării Naționale, denumit în continuare M.Ap., prin Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice, acordă autorizarea de survol pentru efectuarea următoarele tipuri de activități aeronautice în spațiul aerian național:
- a) survolul municipiului București sub înălțimea de 3000m, de către aeronave de stat sau civile înmatriculate în România sau în alt stat;
- b) survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în România sau în alt stat, cu sau fără aterizare pe aeroporturi din România și care transportă trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte materiale periculoase;
- c) survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în alt stat, cu sau fără aterizare pe aeroporturi din România și fără transport de trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase;
- d) zboruri de fotografiere aeriană, filmări aeriene, determinări topogeodezice, executate cu aeronave de stat înmatriculate în România sau în alt stat;
- e) zboruri executate cu aeronave de stat sau civile, care aterizează / decolează pe/de pe aerodromuri militare.
- **Art.2.** M.Ap.N., prin Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice, acordă avizul pentru efectuarea în spațiul aerian național a zborurilor cu aeronave civile care transportă trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase.
- **Art.3.** M.Ap.N., prin Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice, obține autorizări de survol ale altor state, pentru aeronavele de stat înmatriculate în România, care execută misiuni internaționale.
- **Art. 4. (1)** Cererile pentru acordarea autorizării de survol prevăzută la art. 1 se adresează la termenele următoare:
- a) 1 zi lucrătoare, înainte de data estimată de decolare, pentru survolul municipiului București sub înălțimea de 3000m, de către aeronavele de stat sau civile înmatriculate în România sau în alt stat, care nu execută misiuni de urgență;

- b) 10 zile lucrătoare, înainte de data estimată de decolare, pentru survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în România sau în alt stat, cu sau fără aterizare pe aeroporturi din România și care transportă trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase;
- c) 3 zile lucrătoare, înainte de data estimată de decolare, pentru survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în alt stat, fără aterizare pe aeroporturi din România și fără transport de trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase;
- d) 5 zile lucrătoare, înainte de data estimată de decolare, pentru survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în alt stat, cu aterizare pe aeroporturi din România și fără transport de trupe, armament, muniții, explozivi, materiale radioactive și alte bunuri periculoase; la acest termen de adresare se adaugă 2 zile lucrătoare pentru solicitările de acces pe platformele de parcare militare ale bazelor aeriene;
- e) 10 zile lucrătoare, înainte de data estimată de decolare, pentru zboruri de fotografiere aeriană, filmări aeriene, determinări topogeodezice, executate cu aeronave de stat înmatriculate în România sau în alt stat; cererea va fi însoțită de avizele prevăzute de actele normative în vigoare.
- f) 2 ore, înainte de ora de decolare, pentru survolul teritoriului României de către aeronave de stat înmatriculate în alt stat, care execută misiuni din categoria urgențe medicale, intervenții în zone calamitate sau operațiuni de căutare și salvare;
- (2) Cererile pentru obținerea avizului M.Ap.în vederea executării zborurilor prevăzute la art. 2, se adresează, prin A.A.C.R., cu 10 zile lucrătoare, înainte de data estimată de decolare.
- (3) Cererile de obținere a autorizărilor de survol pentru aeronave de stat înmatriculate în România care urmează să execute zboruri internaționale se înaintează către M.Ap. Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice în termenele stabilite de fiecare stat survolat în parte. M.Ap. înaintează solicitările de survol pe cale diplomatică prin intermediul Ministerul Afacerilor Externe.

II. Excepții de la procedura generală

- **Art.** 5 (1) Prin excepție de la prevederile art. 1 lit. a) survolul municipiului București sub înălțimea de 3000m, de către aeronavele civile sau de stat, înmatriculate în România sau în alt stat, care execută misiuni din categoria urgențe medicale, cu aterizare pe platformele de aterizare ale instituțiilor medicale, se poate executa numai în baza informării, înainte de decolare, a M.Ap. Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice, cu privire la tipul de aeronavă, indicativul radio, traiectul de zbor, ora estimată de aterizare și locul aterizării conform planului de zbor depus și autorizat la M.Ap. Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice; această excepție este valabilă numai pentru operatorii aerieni civili autorizați să execute serviciul de ambulanță aeriană în România și pentru aeronavele de stat desemnate să execute acest tip de misiuni.
- (2) Prin excepție de la prevederile art. 1 lit. a) zborurile executate în limita Zonei de aerodrom (CTR) Băneasa, precum și pe rutele standard de apropiere în vederea aterizării sau de îndepărtare după decolare (STAR / SID) nu necesită autorizarea/avizul Ministerului Apărării Naționale și se execută în condițiile stipulate în *Publicația de informare aeronautică a României* (AIP România), în *circularele de informare aeronautică* și în *avizele pentru navigatori* (NOTAM).
- (3) Prin excepție de la prevederile art.1 lit. c) se consideră autorizare de survol acceptarea de către M.Ap. a planului de zbor depus pentru aeronavele militare ale statelor semnatare ale unor acorduri încheiate în acest sens cu statul român.
- (4) Procedura instituită la alin.(3) intră în vigoare după extinderea echipamentelor SITCEN la M.Ap..

III. DISPOZITII FINALE

Art. 6. – (1) Operatorii aeronavelor sau intermediarii acestora, vor înainta către Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice din M.Ap., concomitent cu cererea de autorizare/avizare, copiile

avizelor necesare executării misiunii sau, după caz, copiile documentelor aprobatorii de executare a activităților respective.

- (2) Cererile pentru acordarea autorizării de survol /avizului, adresate M.Ap. Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice de către operatorii aeronavelor, direct sau prin intermediar, implică, în ambele cazuri, răspunderea cu privire la corectitudinea informațiilor cuprinse în cereri.
- (3) Operatorii aeronavelor de stat vor întocmi cererile pentru obținerea autorizării de survol în conformitate cu Formularul tip prezentat în anexa la prezenta procedură. În cazul zborurilor cu aeronave de stat străine cererile se vor transmite pe canal diplomatic.
- (4) Orice modificare survenită în graficul de operare a zborurilor aeronavelor de stat străine care nu execută misiuni de urgență, după obținerea aprobării, respectiv, introducerea unor zboruri adiționale, schimbarea justificată a tipului de avion, schimbarea rutei sau timpilor de zbor, anularea unor zboruri va fi notificată la M.Ap. Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice cu cel puțin 48 de ore înainte de data de operare.
- **Art. 7.** Secția Survol, Relații și Reglementări Aeronautice din M.Ap. va transmite solicitanților autorizarea acordată și va informa instituțiile cu atribuții în organizarea, conducerea și controlul activităților aeronautice în spațiul aerian al României.
- **Art. 8.** În cazul zborurilor cu aeronave de stat străine, solicitările de scutire de la plata tarifelor de navigație terminală și aeroportuare, în condițiile legii, se adresează Secției Survol, Relații și Reglementări Aeronautice din M.Ap., care va întreprinde demersurile necesare în acest sens.
- **Art.9.** Activitatea de procesare și de emitere a autorizărilor de survol se asimilează activităților aeronautice de prestare de servicii de trafic aerian, cu toate obligațiile și drepturile ce decurg din aceasta.

ANEXA 1 LA ANEXA NR. 1

FORMULARUL TIP AL CERERII PENTRU ACORDAREA AUTORIZAȚIILOR PREVĂZUTE LA LITERELE B ȘI D DE CĂTRE DE CĂTRE REGIA AUTONOMĂ AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ

-APPLICATION FORM-

1.	Numele, adresa, națio	nalitatea operatoru	lui aerian și numărul d	de telefon/fax (Na	me, address,
	nationality of the air of	perator and telepho	one/fax number)		
2.	Indicativul OACI de	rei litere al operato	orului aerian (ICAO th	ree letter designa	tor of the air
	operator)				
	Indicativul	radio	(Radio	call	sign)
		•••••			
3.	Tipul, însemnele de î	ımatriculare ale ae	ronavei/aeronavelor (Гуре and registrat	ion marks of
	the				
	aircraft)				
4.	Informații cu privire l	a certificatul acusti	c (Information regardir	ng Noise Certifica	te)

5.	Capacitatea aeronavelor (pasageri şi/sau cargo) (Passenger and/or cargo capacity of the aircraft)
6.	Punctul de intrare/ieşire FIR LRBB și ora (UTC), ruta de urmat pe teritoriul României (Entry/Exit points FIR LRBB and UTC time, route to be followed over the Romanian territory)
7.	Aeroportul de origine şi/sau ultimul aeroport de plecare înainte de intrarea în spațiul aerian al României şi ora de decolare (UTC) (Airport of origin and/or last airport of departure before entering the Romanian air space and UTC time of departure)
8.	Aeroportul din România și ora de sosire/plecare (UTC) (Airport in Romania and UTC time of arrival/departure)
9.	Aeroportul de destinație și/sau primul aeroport de aterizare după ieșirea din spațiul aerian al României și ora de aterizare (UTC) (Airport of destination and/or first airport of arrival after leaving the Romanian air space and UTC time of arrival)
 10.	Data şi/sau perioada de operare şi ziua de operare (Date and/or period and day of operation)
11.	Date cu privire la tipul (categoria) zborului/zborurilor sau scopul zborurilor (Information regarding type/category of intended flights or purpose of flights)
	Numărul de pasageri și/sau natura și cantitatea încărcăturii (tur/retur) (Number of passengers and/or nature and amount of cargo to be taken on or put down)

•••

14. Locul de îmbarcare/debarcare şi/sau încărcare/descărcare a pasagerilor şi/sau încărcătur (Place of embarkation/disembarkation of passengers and/or cargo, as the case may be) 15. Numele şi adresa afretatorului şi copie după contractul charter sau alt document simi (comanda charter, AWB,etc.), copie după contractul de închiriere, dacă aeronava/aeronava sunt închiriate (Name, address and business of charterer, copy of charter contract signed the airline and the charterer or of a similar document, such as charter order, AWB, etc., co of aircraft lease agreement, applicable)	de înregistrare la making films equi	armament şi/sau alte r bord (Arms, ammuni pment or electromagn	tion and any other a	military supplies, tak	ing photos
15. Numele şi adresa afretatorului şi copie după contractul charter sau alt document simi (comanda charter, AWB,etc.), copie după contractul de închiriere, dacă aeronava/aeronave sunt închiriate (Name, address and business of charterer, copy of charter contract signed the airline and the charterer or of a similar document, such as charter order, AWB, etc., co of aircraft lease agreement, applicable)	14. Locul de îmbarca (Place of embarka	are/debarcare şi/sau î tion/disembarkation o	ncărcare/descărcare f passengers and/or ca	a pasagerilor şi/sau argo, as the case may	încărcăturii be)
16. Numele şi adresa agenţiei de turism sau a tour operatorului din România (Name and address of the Romanian travel agent or of the Romanian tour operator) 17. Numele şi adresa expeditorului şi beneficiarului încărcăturii (Name and address of toconsignor and consignee of tocargo)	(comanda charter, sunt închiriate (N the airline and the of	AWB,etc.), copie du ame, address and busi charterer or of a simi aircraft	pă contractul de înch iness of charterer, co lar document, such a lease	niriere, dacă aeronava ppy of charter contracts s charter order, AWB agreement,	/aeronavele et signed by
17. Numele şi adresa expeditorului şi beneficiarului încărcăturii (Name and address of consignor and consignee of cargo)	16. Numele și adresa	agenției de turism sau	a tour operatorului	din România (Name a	and address
consignor and consignee of to cargo)					
cauzate terților (Certificate showing passenger and baggage accident insurance and third-palegal	consignor	and	consignee	of	ress of the
insurance)	18. Dovada existenței cauzate terților (C	i polițelor de asigurar	e pentru pasageri și	bunuri, precum și pe	
	insurance)				

FORMULARUL TIP AL CERERII PENTRU ACORDAREA AUTORIZAȚIILOR PREVĂZUTE LA LITERA G DE CĂTRE DE CĂTRE REGIA AUTONOMĂ AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ ROMÂNĂ

-APPLICATION FORM-

	Numele, adresa, naționalitatea operatorului aerian și numărul de telefon/fax (Name, address, nationality of the air operator and telephone/fax number)
	Indicativul OACI de trei litere al operatorului aerian (ICAO three letter designator of the air operator)
	Indicativul radio (Radio call sign)
3.	Tipul, însemnele de înmatriculare ale aeronavei/aeronavelor (Type and registration marks of the aircraft)
	Informații cu privire la certificatul acustic (Information regarding Noise Certificate)
5.	Punctul de intrare/ieşire FIR LRBB și ora (UTC), ruta de urmat pe teritoriul României (Entry/Exit points FIR LRBB and UTC time, route to be followed over the Romanian territory)
6.	Aeroportul de origine şi/sau ultimul aeroport de plecare înainte de intrarea în spațiul aerian al României și ora de decolare (UTC) (Airport of origin and/or last airport of departure before entering the Romanian air space and UTC time of departure)

7.	Aeroportul din România și ora de sosire/plecare (UTC) (Airport in Romania and UTC time of arrival/departure)
8.	Aeroportul de destinație și/sau primul aeroport de aterizare după ieșirea din spațiul aerian al României și ora de aterizare (UTC) (Airport of destination and/or first airport of arrival after leaving the Romanian air space and UTC time of arrival)
	Data şi/sau perioada de operare în România (Date and/or period of operation in Romania)
	Date cu privire la tipul (categoria) zborului/zborurilor sau scopul zborurilor (Information regarding type/category of intended flights or purpose of flights)
11.	Date privind aerodromurile şi/sau terenurile de zbor utilizate pe parcursul activității de zbor în spațiul aerian național (Information regarding the aerodromes and/or air fields used during the flights activities in Romanin airspace)
	Numărul de pasageri și/sau natura și cantitatea încărcăturii (Number of passengers and/or nature and amount of cargo to be taken on or put down)
13.	Tehnică militară, armament şi/sau alte materiale militare, aparatură fotografică şi/sau senzori de înregistrare la bord (Arms, ammunition and any other military supplies, taking photos, making films equipment or electromagnetic recorders on board)
14.	Numărul autorizației valide pentru efectuarea de operațiuni de lucru aerian (Number of valid aerial work authorization)
15.	Dovada existenței polițelor de asigurare pentru pasageri și bunuri, precum și pentru daune cauzate terților (Certificate showing passenger and baggage accident insurance and third-party legal liability insurance)

ANEXA LA ANEXA NR. 2

FORMULARUL TIP AL CERERII PENTRU ACORDAREA AUTORIZĂRII DE SURVOL DE CĂTRE MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

CERERE PENTRU APROBARE DIPLOMATICĂ DE ZBOR

-REQUEST FOR DIPLOMATIC CLEARANCE-

1.	Ţara (Country):
2.	Naționalitatea aeronavei (Nationality of aircraft):
3.	Operatorul aerian (Air Operator):
4.	Nr. şi tipul aeronavei (Number and Type of the aircraft):
5.	Nr. înmatriculare (Registration Number):
6.	Indicativ radio (Callsign):
7.	Echipaj: nume comandant, nr. și grade (Crew: captain, number and ranks):
8.	Data zborului (Date of Flight):
9.	Aeroport de decolare, data și ora UTC (Origin Airfield, date and time
	UTC):
10.	Punctul de intrare în România, data și ora UTC (Entry Point into Romanian Airspace, date and time UTC):
11.	Ruta de zbor în România (Flight Route into Romanian Airspace):
12.	Aeroport de aterizare în România, data și ora UTC: (Landing Airfield in Romania, date and
	time UTC):
13.	Punctul de ieșire din România, data și ora UTC: (Exit Point from Romanian Airspace, date

, , ,	UTC (Destination Airfield, date and time UTC):
16. pasageri VIP: nivelul de reprezentare ((VIP pax.: officials level):
17. pasageri: număr, tip (militari, civili) (F	Pax: number, type (troops, civilians):
18. cargo: natura încărcăturii, cantitatea (c	argo: type, amount):
19. Organizatorul (Freighter):	
20. Beneficiarul (Beneficiary):	
21. Armament, muniție, materiale peri	culoase și echipament foto/video la bord: (Fixed ds and air photo / video equipment on board):
22. Solicitări (Facilities Requested):	
a. alimentare (Refuel):	
b. pază aeronavă (Aircraft Guards	
c. scutiri de taxe (Free Charges):.	,
` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` `	ng on Military Air Base):
e. alte solicitări (other requests):	
e. and somenan (other requests).	······································
23. Semnătura și stampila	Data solicitării
(Signature and stamp)	(Date of Ap